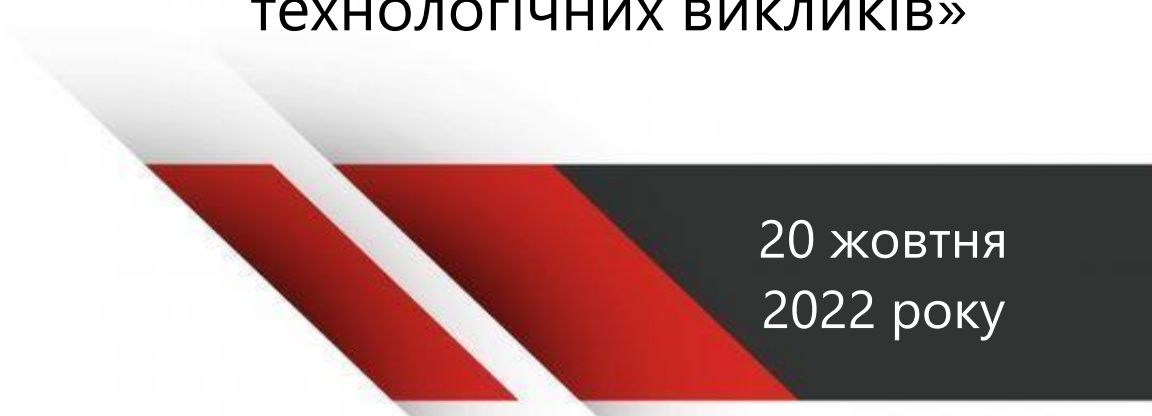

Прикарпатський інститут імені
Михайла Грушевського ПрАТ «ВНЗ
МАУП»
Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка
КУ «ЦПРПП» Бориславської міської ради

«Особливості розвитку
ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ
в умовах інформаційно-
технологічних викликів»

20 жовтня
2022 року

ЗБІРНИК ТЕЗ-ДОПОВДЕЙ
*І Всеукраїнської науково-практичної
конференції*

ТРУСКАВЕЦЬ

Прикарпатський інститут імені Михайла Грушевського ПрАТ «ВНЗ МАУП»
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Бориславської
міської ради

I Всеукраїнська науково-практична конференція

**«ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ
В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ
ВИКЛИКІВ»**

20 жовтня 2022 р.

ЗБІРНИК ТЕЗ-ДОПОВІДЕЙ

Трускавець 2022

УДК 330.52:04

ISBN 978-617-8003-62-3

*Схвалено Вченою радою Прикарпатського інституту імені М.Грушевського
Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 25.10.2022 р.)*

Особливості розвитку цифрової економіки в умовах інформаційно-технологічних викликів: Збірник тез-доповідей I Всеукраїнської науково-практичної конференції / за ред. Ю.О.Шульжик, Л.Г. Квасній, І.Л. Татомир. Дрогобич: ПП ПОСВІТ, 2022. 149 с.

Редакційна колегія:

Шульжик Ю.О. кандидат технічних наук, директор Прикарпатського інституту імені М.Грушевського ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

Квасній Л.Г. кандидат економічних наук, доцент, Дрогобицький державний педагогічний університет імені івана Франка

Татомир І.Л. кандидат економічних наук, доцент, директор КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Бориславської міської ради

Тексти тез надано в авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за зміст публікацій, а також добір, точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

<i>Ищенко І.А.</i>	Мотивація персоналу: перспективи та виклики сьогодення	102
<i>Лобик О.О.</i>	Управління фінансами територіальних громад	104
<i>Курепін В.М.</i>	Економічна політика держави під час воєнного стану: лібералізація трудових відносин	106
<i>Мартинова О.Р.</i>	Організація праці персоналу компанії в умовах воєнного стану	108
<i>Мігулка О.О.</i>	Сутність та класифікація економічної ефективності	110
<i>Мостов'як І.І.</i>	Недоліки податкового регулювання діяльності з надання інтернет-послуг	111
<i>Кшиакевич Б.Ю., Настьошин С.Є.</i>	Глобальні тенденції інвестування у відновлювальну енергетику	112
<i>Гончаренко М.Ф. Шульжик Ю.О.</i>	Бізнес-адміністрування та шляхи подолання викликів цифровізації	114
<i>Ружилова І.О.</i>	Управління персоналом в умовах воєнного часу	116
<i>Садова У.Я., Степура Т.М.</i>	Від проблем працевлаштування випускників до нових конкурентоспроможних освітніх послуг	118
<i>Сенах П.С.</i>	Роль Інтернету у розвитку територіальних громад	120
<i>Сорокотяга М.С.</i>	Диверсифікація як метод підвищення економічної ефективності підприємства	122
<i>Таран О.М., В'юник І.М.</i>	Інноваційний потенціал як підсистема інноваційного розвитку підприємства	125
<i>Черненко К.В.</i>	Трансакційні витрати в обліковій інформаційній системі підприємства	127
9. Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці		
<i>Солтисік О.О.</i>	Прогнозування впливу цифровізації на розвиток економічних процесів	130
<i>Іванішин М.Б. Качмарик С.А.</i>	Прогнозування розвитку цифрової економіки в умовах інформаційно технологічних викликів	133
<i>Мельникова М.В.</i>	Щодо використання інформаційних технологій в системі міського теплопостачання з елементами розподіленої генерації енергії	135
<i>Москалевич Г.Н.</i>	Роль інформаційних систем управління (MIS) в економіці	138
<i>Мочоброда О.А.</i>	Етапи переходу до електронного документообігу на підприємствах	141
<i>Пастух К.В.</i>	Розробка програм економічного та соціального розвитку міст в Україні	143
<i>Удовіченко С.О.</i>	Мотивація персоналу в нових соціоекономічних умовах	145

по-третє, є науковці, які дуже фактично акцентують увагу лише на джерелі цього розвитку – інноваціях.

Інші ж, наполягаючи, що основою інноваційного розвитку підприємства є інновації або управління ними ототожнюють цей розвиток із сукупністю відносин, що виникають у ході цілеспрямованого підвищення економічної ефективності та конкурентоспроможності; по-четверте, дехто з науковців фактично ставить знак рівності між розвитком та діяльністю; по-п'яте, існує позиція науковців, які наголошують, що інноваційний розвиток підприємства веде до якісних змін.

Отже, інноваційний розвиток підприємства варто визначати як процес спрямованої закономірної зміни стану підприємства, що залежить від інноваційного потенціалу цього підприємства та джерелом якого є інновації, що створюють якісно нові можливості для подальшої діяльності підприємства на ринку шляхом реалізації уміння знаходити нові рішення, ідеї та у результаті винаходів[5].

Список використаних джерел:

1. Андрос С.В., Чан Сі Цо Інноваційний потенціал підприємства як фактор забезпечення конкурентоспроможності. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*: зб. тез доп. І Міжнародної наук.- практ. конф., 23 квіт. 2020 р. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. URL: file:///D:/Downloads/201165-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-450015-1-10-20200422%20(1).pdf (дата звернення 5.09.2022 р.)
2. Чумаков А.Г. Інноваційний потенціал підприємства та його роль в антикризовому управлінні. *Сучасні наукоємні технології*. 2013. № 10 (Ч. 1). С. 121–123.
3. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства як об'єкт управління в перебігу еволюції теорії стратегічного управління. *Вісник СумДУ*. Серія Економіка. 2009. №1. С.169-177
4. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. С. 24.
5. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб. / За ред. П. П. Микитюка. Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. 224 с. С.29-30

Черненко К.В., к.е.н, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування

Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава

ТРАНСАКЦІЙНІ ВИТРАТИ В ОБЛІКОВІЙ ІНФОРМАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ ПІДПРИЄМСТВА

Збільшення частини трансакційних витрат в сукупності витрат підприємства приводить до потреби здійснення конкретної оцінки витрат з ціллю їх наступної оптимізації. Для проведення аналітичного дослідження й оцінки трансакційних витрат слід здійснити таку послідовність дій:

1. поділити трансакційні витрати підприємства на вимірні та невимірні й сформулювати основи їх групування;

2. систематизувати й обробити інформацію про трансакційні витрати компанії шляхом ідентифікації інформації у фінансовій звітності та на рахунках обліку;

3. розрахувати кінцеві керовані трансакційними витратами показники ефективності. Важливо розділити трансакційні витрати на вимірні та невимірні.

Трансакційні витрати, котрі, як правило, не можна виміряти або відстежити практично неможливо визначаються невимірними. Такі витрати включають затрачання ресурсів, пов'язані з кон'юнктурною поведінкою підрядників або співробітників компанії (ухилення або нечесність), витрати, зумовлені погіршенням репутації підприємства в результаті дій чи бездіяльності підрядників чи працівників, витрати через використання особистих відносин з контрагентами в ринкових операціях, знання спеціалістів, що не дозволяють укласти договори з більшою економічною вигодою. [1, с. 71].

Проте існують також проблеми з вимірними трансакційними витратами, оскільки пострадянська система обліку не передбачає відокремлення трансакційних витрат. Відтак, здійснюючи оцінку трансакційних витрат підприємства виникає основна проблема:

- 1) при визначенні, які витрати віднести до операції;
- 2) за допомогою яких джерел можна здобути необхідну інформацію.

У своїх працях О. Власенко, наприклад, при оцінці трансакційних витрат розділяє витрати макропоходження й мікропоходження. Окрім того, витрати макросередовища поділяються на витрати і збитки, які не є єдиними поняттями. Такі витрати понесені зумисне, але безповоротно і без виплати компенсації [2]. Це означає, що витрати є переказними платежами. Збитки — це прямі грошові втрати, пов'язані з необхідністю здійснення непередбачених платежів, сплати штрафів, пені тощо.

Трансакційні витрати які виникли в макроекономічному середовищі становлять [3]:

1. економічна сфера (збитки через інфляцію, збитки від відшкодування, збитки через дебіторську заборгованість, збитки через недобросовісну

конкуренцію, втрати через зниження конкурентоспроможності, збитки від штрафів, пені, збитки через відсутність працівників, збитки зайнятості);

2. сфера управління (включаючи те, що відбувається в політичній поведінці захисту внутрішньої дипломатії; збитки, що призводять до законодавчої колізії та можливості різного тлумачення одного й того ж законодавства; збитки через нерегульовані відносини власності й оренди);

3. сфера інформації (втрати через відсутність розвинутого інформаційного середовища, втрати від використання неякісної інформації, відсутність недоліків консультаційних та інших консультаційних послуг);

4. сфера екології та природокористування (витрати на контрольні заходи та отримані рішення, втрати через зниження попиту на екологічно неіснуючі продукти, збитки у вигляді штрафів, штрафів за недотримання вимог санітарно-епідеміологічного та екологічного нагляду);

5. сфера культури.

Крім того, серед трансакційних витрат мікроекономічного походження, згідно з дослідженням, значну частку в загальному обсязі займають збитки від непередбачених дій конкурентів, що виявляються в нереалізованій та зламаний продукції або проданій за нижчими цінами, а також збитки через невиконання вимог. А серед витрат макроекономічного генезису – збитки, які є результатом політики захисту національних підприємств, і втрати, спричинені інфляцією [3].

Без створення інформаційної бази, що забезпечує інформаційний облік та прийняття ефективних управлінських рішень стосовно витрат діяльності є неможливо. З метою здійснення управління витратами доцільно застосовувати їх чітку класифікацію, яка буде служити основою для розподілу та не допустить двозначне трактування.

Трансакційні витрати насамперед є міждисциплінарною категорією що є однією з основних категорій інституційної теорії, а тому її вивчення має спиратися на міждисциплінарні методології. Трансакційні витрати – це витрати та збитки, які мають суб'єкти господарської взаємодії при здійсненні діяльності спрямованої на отримання додаткових вигод або отримання бажаних результатів в ході звичайної економічної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Жук В. М. Бухгалтерський облік: шляхи вирішення проблем практики і науки. Монографія. К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки». 2012. 454 с.
2. Замазій О.В. Проблеми обліку трансакційних витрат у діяльності суб'єктів господарювання. *Научні трудові ДонЕТУ*. 2004. № 70. С.95-100.
3. Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» № 291 від 30.11.99 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

8. Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці

Солтисік О.О., к.е.н, доцент,
доцент кафедри математики та економіки
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Іванішин М.Б.
здобувач вищої освіти ОПП Бакалавр

ПРОГНОЗУВАННЯ ВПЛИВУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Технологічні зміни, що характерні для ХХІ століття в частині «зрощування» телекомунікаційних, ІК технологій та інновацій, зумовили введення в науковий обіг понять «цифрові технології», «цифрова адженда», «цифрова економіка». Остання являє собою тип економіки, що характеризується активним впровадженням і використанням цифрових технологій зберігання, обробкою й передачею інформації в усі сфери людської діяльності. Основна проблема розвитку цифрової економіки в Україні – це відсутність системної державної політики у цій сфері. Україна – єдина в Європі країна без власного «цифрового» бачення. Швидкі та глибинні наслідки від переходу на «цифру» будуть можливими лише тоді, коли «цифрова» трансформація стане основою життєдіяльності українського суспільства, бізнесу і державних установ, буде звичним й повсякденним явищем.

Цифрова економіка – це не окрема галузь, а віртуальне середовище, яке доповнює нашу реальність. Можна перефразувати це визначення ще простіше: цифрова економіка – це економіка віртуальних світів. доволі гуманістично. Все частіше цифрова економіка переплітається з традиційною економікою, роблячи чітке розмежування все складнішим. Основними продуктами цифрової економіки є ті ж самі товари і послуги традиційної економіки, що надаються за допомогою комп'ютерного обладнання і цифрових систем на кшталт глобальної мережі Інтернет. Це має свої переваги, головною з яких є підвищення доступності звичайних користувачів до певних ринків (товарних чи послуг), а не лише великих компаній, зниження трансакційних витрат, підвищення ефективності і конкурентоспроможності.

Сучасне суспільство не можна уявити без інформаційної мережі – близько 63% населення України користується Інтернетом. Криза, спричинена COVID-19, прискорила прийняття технологічних рішень. Багато видів діяльності перейшло в онлайн-формат, значно зріс попит на інструменти цифрової комунікації. Цифрові освітні платформи стали доступні людям, які раніше не мали таких можливостей через соціальні або географічні обмеження.